

POM – Pomoč uporabnikom**Posebnosti pri podatkih o transakcijah izposoje iz programskega segmenta COBISS2/Izposoja**

Z namestitvijo (10.–11. marec 2018) programske opreme COBISS3, V6.16-00, je omogočena priprava seznamov, statistik in izvoza podatkov v programski opremi COBISS3 tudi za transakcije, ki so bile evidentirane v programskem segmentu COBISS2/Izposoja. Pri pripravi seznamov in statistik veljajo tudi za te transakcije definicije izpisov in s tem vsa pravila, kot so določena za pripravo seznamov in statistik za transakcije, evidentirane v programskem segmentu COBISS3/Izposoja.

Programski segment COBISS2/Izposoja se je začel uporabljati leta 1992. Z dodajanjem novih funkcionalnosti v tem segmentu in na osnovi potreb knjižnic se je nabor podatkov, ki se v transakcijah beležijo, spreminjal. Podobno velja tudi za podatke o transakcijah izposoje, evidentirane v COBISS3/Izposoji. Podatki o transakcijah v izposoji, ki so se beležili v programskem segmentu COBISS2/Izposoja, se v nekaterih primerih razlikujejo od podatkov, ki se evidentirajo ob izvedbi iste transakcije v programskem segmentu COBISS3/Izposoja.

Te razlike vplivajo na to, katere transakcije se bodo pri pripravi seznamov, statistik in izvoza podatkov upoštevale in kako bodo podatki v teh seznamih in statistikah razvrščeni.

V nadaljevanju dokumenta so najprej opisane splošne razlike pri evidentiranju transakcij v izposoji med segmentoma COBISS2/Izposoja in COBISS3/Izposoja ter vpliv na uporabo teh podatkov pri pripravi seznamov, statistik in izvoza podatkov. Nato so za posamezne transakcije v izposoji navedene še najpomembnejše razlike med podatki v transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji ali COBISS3/Izposoji. Kjer je potrebno, so dodana pojasnila, kako lahko te razlike vplivajo na pripravo seznamov, statistik in izvoza podatkov.

1. Splošno

- Transakcije, ki so bile evidentirane naknadno (za nazaj, na starejši datum), se pri zajemu podatkov po datumu transakcije upoštevajo tako, da se upošteva datum, za katerega je bila transakcija evidentirana, in ne več datum, ko je bila transakcija evidentirana.
- Uporabniško ime
V transakcijah, ki so bile evidentirane v COBISS2/Izposoji, so se uporabniška imena zapisala z velikimi tiskanimi črkami (npr. JANEZ), v transakcijah, evidentiranih v COBISS3/Izposoji, pa z malimi črkami (npr. Janez).
- Številka izkaznice in številka člana

Pri transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, sta številka izkaznice in številka člana enaki. V COBISS3/Izposoji gre za dve različni številki, številka člana se ne spreminja in ostane enaka tudi ob spremembi številke izkaznice.

Pri pripravi seznama transakcij pri članu (seznam *I-TR-02: Transakcije pri članu (številka člana)*) je treba upoštevati, da popoln seznam transakcij za izbranega člana lahko dobimo le, če pri pripravi izpisa zajamemo tudi obdobje, ko je knjižnica še uporabljala COBISS2/Izposajo; to storimo s pripravo seznama *I-TR-01: Transakcije pri članu (številka izkaznice)*. Treba pa je tudi vedeti, da se v primeru, če je član številko izkaznice spremenil (ukaz *RENAME* v COBISS2/Izposoji), transakcije člana, izvedene na novo dodeljeni številki izkaznice, ki ni enaka številki, vpisani pri parametru poizvedbe "Številka izkaznice", pri pripravi seznama ne bodo upoštevale. V tem primeru je treba za popoln seznam transakcij kombinirati seznam *I-TR-01* s seznamom *I-TR-02*.

- Oznaka podlokacije

Pri transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, je kot oznaka podlokacije evidentirana številčna oznaka oddelka, ki mu podlokacija pripada. Pri knjižnicah brez oddelkov se je kot oznaka oddelka evidentirala oznaka 00. V transakcijah, evidentiranih v COBISS3/Izposoji, se zabeleži oznaka podlokacije izvoda gradiva, s katerim je bila transakcija evidentirana.

- Status v izposoji

Podatki o statusu v izposoji se beležijo za transakcije, evidentirane v COBISS3/Izposoji.

- Statistika aktivnih članov

Pri pripravi statistike aktivnih članov v COBISS2/Izposoji so se upoštevali le tisti člani, ki so bili v času izdelave statistike še vpisani v lokalni bazi podatkov o članih. Če je bil aktiven član iz baze podatkov o članih izbrisan, se ni štel v statistiko aktivnih članov. V COBISS3/Izposoji se kot aktivni člani štejejo vsi člani, pri katerih so bile v izbranem obdobju evidentirane transakcije, ki jih določimo pri pripravi statistike. Upoštevajo se torej tudi člani, za katere zapis v lokalni bazi ne obstaja več.

- Razvrščanje podatkov v statistikah

Pri razvrščanju podatkov v statistikah so se v COBISS2/Izposoji upoštevali podatki pri članu in/ali gradivu, ki so bili zapisani v bazi podatkov o članu/gradivu v času priprave izpisa, in ne tisti, ki so veljali v času evidentiranja transakcije. Izjema so podatki iz podpolj bibliografskega zapisa in polj s podatki o članih, ki so bili definirani za vsako knjižnico posebej. Privzeta polja za podatke o članu so: *121A – kategorija* in *131A – stopnja izobrazbe*, za podatke o gradivu pa *001c – bibliografski nivo*, *675s – UDK za statistiko*, *101a – jezik*, *001b – vrsta zapisa* in *100e – koda za predvidene uporabnike*. Ti podatki se že ob transakciji zapišejo med podatke o transakciji; tako kažejo informacije iz časa izvedbe transakcije. V COBISS3/Izposoji se pri razvrščanju praviloma upoštevajo podatki, ki so o članu in gradivu evidentirani pri posamezni transakciji in so veljali v času izvedbe transakcije. Ko gre za razvrščanje po podatkih o članu ali gradivu, ki se v transakcijske datoteke ne evidentirajo, se pri razvrščanju podatkov upoštevajo aktualni podatki iz baze podatkov o članih in gradivu.

- Evidentiranje transakcij izposoje e-knjig (transakcija "*I1*" – izposoja na dom)

Pri izvedbi transakcije z e-knjigo v COBISS2/Izposoji se je kot uporabniško ime evidentiralo *_EBOOKS*, v COBISS3/Izposoji pa *EbookService*. To je treba upoštevati pri pripravi seznamov in statistik izposoje e-knjig, ki jih dobimo tako, da pri pripravi izpisov kot parameter poizvedbe določimo uporabniško ime.

- Označevanje transakcij s časovno značko (datum, ura, minuta, sekunda)

V COBISS2/Izposoji so se vse transakcije označevale z datumom, uro in minuto izvedbe transakcije, medtem ko se v COBISS3/Izposoji beležijo tudi sekunde. Nekateri postopki (npr. podaljšanje velikega števila izvodov preko COBISS/OPAC-a ali COBISS+) generirajo veliko

število transakcij pri istem članu znotraj ene minute. Pri prenosu v bazo COBISS3 je bila časovna oznaka transakcije razširjena še s sekundami (od 0 do 59). Kljub temu pa se pri pripravi statistik v COBISS3 lahko pojavijo odstopanja v primerjavi s podatki v COBISS2/Izposoji, ko je bila ista transakcija (npr. podaljšanje velikega števila izvodov, kjer so posamezni izvodi del kompleta) znotraj ene minute pri istem članu ponovljena dva- ali večkrat. Takšna transakcija se bo pri pripravi seznamov in statistik v COBISS3 upoštevala samo enkrat.

- Pri evidentiranju transakcij izposoje e-knjig so razlike pri evidentiranju podatkov o tej transakciji.

COBISS2/Izposoja:

- pri "Inventarna številka" se je evidentiral COBISS.SI-ID zapisa s pripisom /1;
- kot oddelek transakcije se je evidentiral oddelek 00;
- datum izposoje se ni evidentiral; datum izposoje e-knjige je enak datumu evidentiranja transakcije;
- evidentiralo se je tudi vračilo e-knjige (kot transakcija 17 – *vračilo/brisanje gradiva iz evidence pri članu*).

COBISS3/Izposoja:

- pri izposoji e-knjige se oddelek transakcije ne zabeleži;
- evidentirajo se podatki o članu (kategorija, oddelek vpisa, občina stalnega prebivališča, stopnja izobrazbe);
- evidentira se datum izposoje;
- kot podatek "Vrsta gradiva" se evidentira "20" – *drugo*.

2. Razlike pri evidentiranju posameznih transakcij v COBISS2/Izposoji in COBISS3/Izposoji

1 – vpis člana

Ni posebnih razlik.

2 – sprememba podatkov o članu

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se ni evidentiral podatek o tem, katera vrsta podatka pri članu je bila spremenjena. Ta podatek se v COBISS3/Izposoji evidentira pri "Opomba o transakciji". Pri pripravi seznama *I-C-05: Spremembe pri članih* se tako za spremembe podatkov pri članu v času uporabe COBISS2/Izposoje informacija o tem, kateri podatki so bili spremenjeni, ne bo izpisala.

3 – sprememba tipa člana

Ta transakcija se je evidentirala le v COBISS2/Izposoji.

4 – brisanje podatkov o članu

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se ni beležil podatek o razlogu za izbris člana. Ta podatek se v COBISS3/Izposoji beleži pri "Opomba o transakciji".

Zato se pri pripravi seznama *I-C-04: Brisani člani* za člane, izbrisane v času uporabe COBISS2/Izposoje, razlog brisanja ne izpiše.

5 – evidentiranje opombe pri članu (samo v COBISS2/Izposoji)

Evidentiranje opombe pri članu se je kot posebna transakcija beležila le v COBISS2/Izposoji, v COBISS3/Izposoji se sprememba opombe beleži kot sprememba podatkov pri članu.

Če želimo v seznamih in statistikah upoštevati tudi evidentiranje opombe pri članu, je treba pri njihovi pripravi za obdobje dela v COBISS2/Izposoji tovrstno spremembo podatkov pri članu posebej izbrati.

6 – sprememba številke

Ni posebnih razlik.

7 – obisk člana – razno

Ni posebnih razlik.

8 – postavitvev gradiva na lokacijo bibliobus

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se pri tej transakciji kot postajališče evidentiranja transakcije ni beležilo nobeno postajališče, v COBISS3/Izposoji pa se beleži postajališče "Končno postajališče".

9 – vrnitev gradiva z lokacije bibliobus

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se pri tej transakciji kot postajališče evidentiranja transakcije ni beležilo nobeno postajališče, v COBISS3/Izposoji pa se beleži postajališče "Končno postajališče".

10 – ažuriranje začasne opombe o gradivu

V COBISS2/Izposoji sta se kot ta transakcija beležili evidentiranje začasne opombe in evidentiranje stalne opombe pri gradivu. V primeru evidentiranja začasne opombe o gradivu se je evidentirala tudi številka izkaznice člana, pri katerem je bila začasna opomba o gradivu evidentirana. Pri stalni opombi o gradivu, ki je vezana na izbrani izvod gradiva, in ne na posameznega člana, se je kot številka izkaznice zabeležila številka 0000000.

11 – izposoja na dom

Ni posebnih razlik.

12 – izposoja v čitalnico

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se je zapisal le datum pričakovane vrnitve/poteka veljavnosti. V transakcijah, evidentiranih v COBISS3/Izposoji, se evidentirata tudi datum izposoje/rezervacije in datum pričakovane vrnitve/poteka veljavnosti, ki pa sta enaka.

13 – rezervacija neprostelega gradiva

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, je datum rezervacije vpisan pri "Datum zadnjega podaljšanja". Če bi pri pripravi izvoza podatkov želeli vključiti tudi transakcije iz COBISS2/Izposoje in izbor še dodatno omejiti po datumu rezervacije, ki je vpisan pri "Datum izposoje/rezervacije", se transakcije iz COBISS2/Izposoje ne bi upoštevale.

14 – rezervacija prostega gradiva

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, je datum rezervacije vpisan pri "Datum zadnjega podaljšanja". Če bi želeli pri pripravi izvoza podatkov vključiti tudi transakcije iz COBISS2/Izposoje in izbor še dodatno omejiti po datumu rezervacije, ki je vpisan pri atributu "Datum izposoje/rezervacije", se transakcije iz COBISS2/Izposoje ne bi upoštevale.

15 – dodelitev rezerviranega gradiva članu

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se je datum dodelitve rezerviranega gradiva članu evidentiral kot "Datum podaljšanja".

16 – podaljšanje roka izposoje

Ni posebnih razlik.

17 – vračilo/brisanje gradiva iz evidence pri članu

Ni posebnih razlik.

18 – vračilo z zadržkom

Datum vračila gradiva z zadržkom je za transakcije iz COBISS2/Izposoje evidentiran pri "Datum zadnjega podaljšanja". Datum poteka veljavnosti statusa *zadržano (B)* je za transakcije iz COBISS2/Izposoje in COBISS3/Izposoje zabeležen kot "Datum pričakovane vrnitve/poteka veljavnosti". Datum izvedbe transakcije vračila z zadržkom v COBISS3/Izposoji je razviden iz datuma te transakcije.

19 – evidentiranje izgube gradiva

Datum evidentiranja izgube gradiva je za transakcije iz COBISS2/Izposoje zabeležen pri "Datum zadnjega podaljšanja". Datum poteka veljavnosti statusa *izgubljeno (L)* je v COBISS2/Izposoji in COBISS3/Izposoji zabeležen kot "Datum pričakovane vrnitve/poteka veljavnosti". Datum izvedbe transakcije izgube gradiva v COBISS3/Izposoji je razviden iz datuma te transakcije.

20 – odpis izvoda

Datum evidentiranja odpisa je za transakcije iz COBISS2/Izposoje zabeležen pri "Datum zadnjega podaljšanja". Datum izvedbe te transakcije v COBISS3/Izposoji je razviden iz datuma transakcije.

21 – sprememba datuma poteka

Ni posebnih razlik.

22 – začetek kroženja serijskih publikacij

Ni posebnih razlik.

23 – transakcija v čitalnici

Ni posebnih razlik.

24 – obisk člana zaradi dostopa do interneta

Ni posebnih razlik.

25 – rezervacija za čitalnico

Ni posebnih razlik.

26 – podaljšanje preko telefona

Pri transakciji podaljšanja preko telefona se je v COBISS2/Izposoji kot uporabniško ime zabeležilo *TEL** (npr. *TEL01*), pri podaljšanju v COBISS3/Izposoji se zabeleži uporabniško ime *sip2user**. To je treba upoštevati pri pripravi statistik transakcij, če omejimo izbor transakcij na uporabniška imena za bibliofon ali uporabimo razvrščanje podatkov po uporabniških imenih.

27 – ažuriranje opombe o gradivu

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja. Ažuriranje stalne in začasne opombe se je v COBISS2/Izposoji evidentiralo kot transakcija 10.

28 – zaključek kroženja serijskih publikacij

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

29 – obisk nečlana

Ni posebnih razlik.

30 – medoddelčna izposoja

Ni posebnih razlik.

32 – evidentiranje plačila

Ni posebnih razlik.

33 – obisk člana v čitalnici

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

34 – paketno brisanje podatkov o neaktivnih članih

Pri transakciji paketnega brisanja v COBISS2/Izposoji se je kot oddelek transakcije evidentiral oddelek 00. Podatek pri "Opomba o transakciji" se ni evidentiral – tu se v COBISS3/Izposoji zapiše "*neaktiven član*".

35 – aktivnost člana z inventarjem

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

36 – prevzem rezervacije prostega gradiva v obdelavo

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

37 – zaključitev obdelave rezervacije prostega gradiva

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

38 – označitev rezerviranega gradiva kot manjkajočega

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

39 – ročno urejanje seznama rezervacij

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

41 – medknjižnična izposoja in 47 – medknjižnično vračilo

Uporabniško ime, s katerim je zavedena ta transakcija v COBISS2/Izposoji, je *_ILL*. V COBISS3/Izposoji se zapiše uporabniško ime osebe, ki je transakcijo evidentirala. Običajno je to številka partnerja, ki sta ji dodani številki 99, tako da je ta številka 9-mestna.

V transakcijah, evidentiranih v COBISS2/Izposoji, se niso evidentirali podatki o številki izkaznice člana, številki člana, kategoriji člana in nekateri podatki o gradivu (bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost). Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za te podatke o

gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah uvrstili v kategorijo "brez vrednosti".

51 – spletni vpis člana

Ta transakcija v COBISS2/Izposoji ne obstaja.

52 – sprememba podatkov preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi te transakcije v COBISS2/Izposoji se pri "Opomba o transakciji" ni zapisalo, kateri podatek je član spremenil.

63 – rezervacija neprostelega gradiva preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi te transakcije v COBISS2/Izposoji se:

- niso zapisali naslednji podatki o gradivu: bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost;
- je datum rezervacije zapisal pri "Datum zadnjega podaljšanja";
- je pri inventarni številki evidentiral inventarna številka izvoda, pri katerem je član rezerviral neprosto gradivo.

Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za zgoraj napisane podatke o gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah zabeležili v kategorijo "brez vrednosti". Če bi želeli pri pripravi izvoza podatkov vključiti tudi transakcije iz COBISS2/Izposoje in izbor še dodatno omejiti po datumu rezervacije, vpisanem pri atributu "Datum izposoje/rezervacije", se te transakcije iz COBISS2/Izposoje ne bi upoštevale.

64 – rezervacija prostega gradiva preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi transakcije v COBISS2/Izposoji se niso evidentirali naslednji podatki o gradivu: bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost. Datum rezervacije se je zapisal pri "Datum zadnjega podaljšanja".

Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za zgoraj napisane podatke o gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah zabeležili v kategorijo "brez vrednosti". Če bi želeli pri pripravi izvoza podatkov vključiti tudi transakcije iz COBISS2/Izposoje in izbor še dodatno omejiti po datumu rezervacije, vpisanem pri atributu "Datum izposoje/rezervacije", se te transakcije iz COBISS2/Izposoje ne bi upoštevale.

65 – dodelitev rezervinega gradiva članu zaradi preklica rezervacije preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi transakcije v COBISS2/Izposoji se niso evidentirali naslednji podatki o gradivu: bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost.

Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za zgoraj napisane podatke o gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah zabeležili v kategorijo "brez vrednosti".

66 – podaljšanje preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi transakcije v COBISS2/Izposoji se niso evidentirali naslednji podatki o gradivu: bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost.

Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za zgoraj napisane podatke o gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah zabeležili v kategorijo "brez vrednosti".

67 – preklic rezervacije preko COBISS+ in mCOBISS

Pri izvedbi transakcije v COBISS2/Izposoji se niso evidentirali naslednji podatki o gradivu: bibliografski nivo, UDK za statistiko, jezik, tip zapisa in namembnost. COBISS.SI-ID gradiva, za katero je bil izveden preklic, se je zapisal v polje "Inventarna številka".

Pri pripravi seznamov tovrstnega gradiva in statistik je treba upoštevati, da se pri zajemu podatkov, ko določimo parametre poizvedbe za zgoraj navedene podatke o gradivu, te transakcije ne bodo upoštevale. Če pri razvrščanju podatkov v statistikah uporabljamo katero izmed teh lastnosti gradiva, se bodo podatki o teh transakcijah zabeležili v kategorijo "brez vrednosti". Če bi želeli pri pripravi izvoza podatkov vključiti transakcije iz COBISS2/Izposoje, se bodo pri omejitvi izbora gradiva po inventarnih številkah upoštevali vpisani COBISS.SI-ID-ji kot inventarne številke. Če bo v izvoz podatkov vključen tudi atribut "Inventarna številka", bo za transakcije preklica neprostelega gradiva iz COBISS2/Izposoje v tem atributu podatek o COBISS.SI-ID zapisa.